

97/15

Kontrolní závěr z kontroly hospodaření Národního divadla s majetkem státu a prostředky státního rozpočtu

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu na rok 1997 pod pořadovým číslem 97/15. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Karel Bidlo.

Cílem kontroly bylo prověřit užití příspěvku a účelových dotací ze státního rozpočtu na činnost a hospodaření se státním majetkem u příspěvkové organizace Národní divadlo.

Kontrola byla zaměřena na dodržování právních předpisů při vynakládání finančních prostředků poskytnutých ze státního rozpočtu v roce 1996, na dodržování závazných ukazatelů a limitů a na nakládání s majetkem státu a jeho evidenci. K zajištění návaznosti na předchozí období bylo u některých případů kontrolováno hospodaření s finančními prostředky a s majetkem státu v letech 1995 a 1997.

Kontrolu provedla skupina kontrolujících Odboru školství a kultury NKÚ v době od května do září 1997.

Kontrolovanými osobami byly Ministerstvo kultury a Národní divadlo, příspěvková organizace řízená Ministerstvem kultury. Kontrola na Ministerstvu kultury nebyla provedena, neboť požadované informace byly poskytnuty v rámci součinnosti při kontrolní akci.

Kontrolovaná osoba nepodala proti kontrolnímu protokolu námítky.

S e n á t NKÚ (ve složení: Ing. Karel Bidlo - předseda, JUDr. Jiří Drábek, Mgr. Marie Hošková, Ing. Jana Krejčová - členové) na svém zasedání dne 4. 12. 1997

s c h v á l i l usnesením č. 97/15/337
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

I. Plnění finančního vztahu k rozpočtu zřizovatele

Ministerstvo kultury (dále jen „MK“) schválilo Národnímu divadlu (dále jen „ND“) na rok 1996 rozpočet s příspěvkem na činnost ve výši 229 073 tis. Kč. V návaznosti na rozepsané ukazatele byl stanoven hospodářský výsledek a ukazatele podmiňující čerpání příspěvku na činnost. V průběhu roku 1996 byl rozpočet ND upraven sedmi rozpočtovými opatřeními.

V rámci jednotlivých úprav rozpočtu byly poskytnuty ND v roce 1996 účelové dotace ve výši 1 200 tis. Kč celkem na mimořádné kulturní akce a neinvestiční dotace ve výši 3 000 tis. Kč účelově určená na postupnou obnovu Anenského areálu v Praze v rámci Programu záchranu architektonického dědictví v roce 1996. Uvedené dotace byly na dané účely vyčerpány v plné výši.

Po provedených úpravách byl ND na rok 1996 stanoven příspěvek na činnost ve výši 232 073 tis. Kč, výnosy 102 016 tis. Kč a náklady celkem 334 089 tis. Kč bez odpisů investičního majetku. Dotace na investice nebyly ND v uvedeném roce poskytnuty. Ke konci roku 1996 hospodařilo ND s majetkem v hodnotě cca 2 108 793 tis. Kč.

Zřizovatelem stanovené závazné ukazatele upraveného rozpočtu podmiňující čerpání příspěvku na činnost byly dodrženy. K 31. 12. 1996 ND vykázalo zlepšený hospodářský výsledek o 90 tis. Kč, který byl docílen překročením plánovaných výnosů především v oblasti ostatních výnosů a výnosů z vlastní činnosti.

Zlepšený hospodářský výsledek dosažený v roce 1995 ve výši 100 tis. Kč byl na základě zúčtování finančních vztahů se státním rozpočtem MK přerozdělen a jeho část ve výši 51,4 tis. Kč převedena koncem roku 1996 do rezervního fondu ND.

Hodnocení činnosti a schválení roční závěrky ND za rok 1996 včetně rozdělení zlepšeného hospodářského výsledku nebylo do data ukončení kontroly NKÚ k dispozici.

II. Hospodaření s majetkem státu**1. Tím, že ND neúčtovalo o pozemcích, porušilo:**

- ustanovení § 4 odst. 2 a § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví (dále jen zákon č. 563/1991 Sb.), kde je mj. uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účetní osnovy a postupy účtování ...“

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

- ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky federálního ministerstva financí č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

„Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:

a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů ...“

- ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona České národní rady č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitosti České republiky (katastrální zákon), kde je mj. uvedeno:

„Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...

d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; ...“,

- ustanovení čl. I odst. 9 účtové třídy 0 přílohy č. 2 Opatření FMF čj. V/20 530/1992, kterým se stanoví účtová osnova a postupy účtování pro rozpočtové a příspěvkové organizace a obce, ze dne 30. 7. 1992, ve znění pozdějších změn a doplňků (dále jen Opatření FMF čj. V/20 530/1992), kde je mj. uvedeno:

„V účtové třídě 0 - Investiční majetek účtuje účetní jednotka

a) o majetku, ke kterému má právo vlastnické nebo právo hospodaření, ...“

O d ů v o d n ě n í:

ND neocenilo do termínu ukončení kontroly NKÚ pozemky, ke kterým má právo hospodaření, a neúčtovalo o nich v hmotném investičním majetku. Podle výpisu z katastru nemovitostí se jedná o zastavěné i nezastavěné parcely v Praze (Nové Město - Národní divadlo a sklady dekorací Apolinář, Staré město - Stavovské divadlo a Anenský klášter, Vinohrady - ateliéry a dílny, Záběhlice - bytové jednotky a garáže), v Janově nad Nisou a Týně nad Vltavou (rekreační a doškolovací střediska).

ND nepožádalo do doby ukončení kontroly o změnu zápisu v evidenci katastru nemovitostí, a to výmazem pozemků, k nimž zaniklo ND právo hospodaření z důvodu výstavby dálnice.

2. Tím, že ND neodpisovalo majetek, který má v užívání, podle stanovených předpisů, porušilo:

- ustanovení § 28 odst. 1, 2 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., které mj. stanoví:

„Účetní jednotky s výjimkou rozpočtových organizací odpisují hmotný majetek kromě zásob a nehmotný majetek kromě pohledávek, pokud zvláštní předpisy nestanoví jinak. Neodpisují se pozemky a jiný majetek vymezený zvláštními předpisy.“

„Účetní jednotky podle odstavce 1 sestavují odpisový plán jako podklad k vyčíslení opravek odpisovaného majetku v průběhu jeho používání; v tomto plánu si samy určí postupy odpisování.“

„Hmotný majetek kromě zásob se odpisuje s ohledem na opotřebení odpovídající běžným podmínkám jeho používání.“

- ustanovení čl. IV odst. 1 a 3 účtové třídy 0 přílohy č. 2 Opatření FMF čj. V/20 530/1992, kde je mj. uvedeno:

„Nehmotný a hmotný investiční majetek odpisují příspěvkové organizace prostřednictvím účetních odpisů, které stanoví účetní jednotka v souladu s ustanovením zákona.“

„Sazby účetních odpisů si stanoví účetní jednotka např. z hlediska času, doby upotřebitelnosti nebo ve vztahu k výkonům (např. u dopravních prostředků); ...“,

- ustanovení § 26 odst. 8 zákona České národní rady č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 323/1993 Sb. (dále jen zákon č. 586/1992 Sb.), kde je mj. uvedeno:

„Odpisy pro účely zákona není poplatník povinen uplatnit, přitom odpisování lze i přerušit, ale při dalším odpisování je nutné pokračovat způsobem, jako by odpisování přerušeno nebylo ...“

O d ů v o d n ě n í:

ND nepředložilo odpisový plán investičního majetku na rok 1996.

V roce 1996 neodepisovalo ND část hmotného investičního majetku v celkové částce cca 69 500 tis. Kč, přestože si v odpisovém plánu určilo, že účetní odpisy se rovnají odpisům daňovým podle zákona č. 586/1992 Sb. Neodpisováním hmotného investičního majetku v uvedené částce došlo ke krácení výše tvorby zdrojů fondu reprodukce investičního majetku nižšími odpisy, a tím ke snížení zdrojů vytvořených na prostou reprodukci investičního majetku pro jeho udržení v řádném technickém stavu, tj. na opravy a údržbu.

Odpisový plán sestavovalo ND nesprávně podle daňových odpisů stanovených v zákoně č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Vzhledem k tomu, že odpisy investičního majetku představují u ND významnou položku, je třeba uplatnit hledisko věrného zobrazení skutečnosti a podle předpisů vytvářet účetní odpisy s ohledem na opotřebení hmotného majetku odpovídající běžným podmínkám jeho používání.

V rozpočtu roku 1995 po úpravách schválených MK byly do nákladů zařazeny odpisy ve výši 72 000 tis. Kč, skutečnost byla vykázána ve výši 89 667 tis. Kč. V uvedené částce jsou podle vnitřních dokladů ND uplatněny částečné odpisy z roku 1993 a 1994 (12 235 tis. Kč) a z roku 1995 (77 432 tis. Kč). Postup, který ND při odpisování investičního majetku používá, tj. přesuny neuplatněných odpisů mezi jednotlivými roky, ustanovení § 26 zákona o daních z příjmů nepřipouští.

3. Tím, že ND neprovedlo inventarizaci podle stanovených předpisů a neprokázalo ke dni řádné účetní závěrky stav majetku a závazků, porušilo:

- ustanovení § 6 odst. 3, § 29 odst. 1 a 3 a § 30 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb., kde je stanoveno:

„Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29.“

„Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti.“

„... U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně.“

„Fyzickou inventuru hmotného majetku, kterou nelze provést ke dni účetní závěrky, lze provádět v průběhu posledních tří měsíců účetního období, popřípadě v prvním měsíci následujícího účetního období. Přitom se musí prokázat stav hmotného majetku ke dni účetní závěrky údaji fyzické inventury opravenými o přírůstky a úbytky uvedeného majetku za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období, popřípadě za dobu od začátku následujícího účetního období do dne ukončení fyzické inventury v prvním měsíci tohoto účetního období.“

O d ů v o d n ě n í:

ND nezahrnulo v průběhu roku 1996 do fyzické inventury peněžních prostředků v hotovosti peněžní prostředky v divadelní pokladně, v pokladně parking a v pokladně sauna. Inventura peněžních prostředků v divadelní pokladně (k 30. 6. 1996) a v pokladně sauna (k 31. 5. 1996) byla provedena pouze jednou, inventura peněžních prostředků v pokladně parking dvakrát (k 31. 5. 1996 a k 31. 10. 1996). Ke dni účetní závěrky, tj. k 31. 12. 1996, nebyla inventura v uvedených pokladnách provedena.

Kontrolou zápisů z fyzických inventur hmotného majetku bylo zjištěno, že většinu inventur v roce 1996 provedlo ND mimo termíny stanovené v zákoně o účetnictví.

Inventury hudebního archivu a ústředního archivu nebyly v roce 1996 ani v předchozích letech provedeny.

ND nepředložilo doplnění inventurních soupisů z fyzických inventur provedených postupem opírajícím se o evidenční podklady, resp. počítačové sestavy, o přírůstky a úbytky majetku za období od ukončení fyzické inventury do dne účetní závěrky za rok 1995 a rok 1996.

Ke dni účetní závěrky nepředložilo ND ani výsledky dokladové inventury, tj. ověření skutečného stavu příslušného druhu majetku, závazků a pohledávek pomocí účetních dokladů, listin, smluv apod.

4. Tím, že ND uhradilo fakturu za archeologický průzkum nad fakturovanou částku a zaúčtovalo ji do svých nákladů, porušilo:

- ustanovení § 30 odst. 2 vyhlášky ministerstva financí České republiky č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu České republiky a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, které mj. stanoví:

„Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků.“,

- ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

O d ů v o d n ě n í:

Při kontrole faktur týkajících se prací zařazených ND do „Programu záchrany architektonického dědictví“ bylo zjištěno, že v rozporu s věcným plněním ND proplatilo za provedené práce Pražskému ústavu památkové péče částku 479 852 Kč a zaúčtovalo ji do svých nákladů. Fakturovaná částka za provedené práce Pražským ústavem památkové péče činila 389 852 Kč. Další faktura týkající se provedených prací a dokládající rozdíl 90 000 Kč nebyla předložena. Rovněž dobropis na uvedenou částku nebyl vystaven.

5. Tím, že ND nevedlo účetnictví průkazně a nedoložilo některé účetní případy předepsaným způsobem, porušilo:

- ustanovení § 7 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., kde je uvedeno:

„Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem.“

„Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky.“,

- ustanovení čl. IV bod I odst. 2 a čl. VI úvodního ustanovení přílohy č. 2 Opatření FMF čj. V/20 530/1992, kde je mj. uvedeno:

„Účetními zápisy na vrub účtu 961 a ve prospěch příslušných nově otevíraných účtů pasív a účetními zápisy ve prospěch účtu 961 a na vrub příslušných nově otevíraných účtů aktiv se zaúčtují jejich počáteční zůstatky.“

„V účetnictví a v účetní závěrce účetní jednotky je zakázáno kompenzovat majetek a závazky, náklady a výnosy s výjimkou:

a) pohledávek a závazků (s výjimkou přijatých a poskytnutých záloh) vůči téže fyzické nebo právnické osobě, které mají dobu splatnosti do jednoho roku ...“

O d ů v o d n ě n í:

ND vykazovalo počátkem roku 1996 nevěrohodný stav pohledávek celkem ve výši minus 2 244 652 Kč na straně MD sběrného účtu vydaných faktur. Uvedený stav vznikl v předchozích letech (1990 až 1993), do účetnictví byl však zahrnut až v roce 1995. Protože nebyly

dohledány faktury ani jiné doklady týkající se uvedeného případu, nebylo do konce roku 1996 doloženo ani zjištěno, z jakých důvodů tento stav vznikl. V prosinci roku 1996 byl stav účtu opraven tím způsobem, že částku 2 319 671 Kč (rozdíl 75 019 Kč byl zjištěn v průběhu roku 1996) zaúčtovalo ND vnitřním dokladem na stranu MD sběrného účtu vydaných faktur a na stranu Dal účtu ostatních výnosů.

Stav pohledávek a skutečnost, že nebyl proveden odpovídajícím způsobem rozpis jejich konečného zůstatku, dokazuje, že ani v předchozích obdobích nebyly k datu účetní závěrky důsledně prováděny dokladové inventarizace.

Při kontrole údajů uvedených v rozvaze Úč ROPO 3-02 k 31. 12. 1996 a návaznosti rozvahy na údaje uvedené v hlavní účetní knize bylo dále zjištěno:

- nesouhlasil investiční okruh (stálá aktiva vykazují k 1. 1. 1996 o 4 271 372 Kč a k 31. 12. 1996 o 509 400 Kč vyšší stav, než je stav Fondu investičního majetku);
- nesouhlasil počáteční stav pohledávek a závazků z obchodního styku (k 1. 1. 1996 jsou vykázány v hlavní knize pohledávky o 432 853 Kč a závazky o 1 670 Kč vyšší než v rozvaze. Uvedené částky nebyly převedeny z počátečního účtu rozvažného jako zůstatky z předcházejícího období k 1. 1. 1996, ale až v průběhu kontroly k 15. 5. 1996);
- nesouhlasily odpisy celkem (včetně zúčtování zůstatkové ceny vyřazeného majetku likvidací) zaúčtované na účtě odpisů nehmotného a hmotného investičního majetku se zúčtováním odpisů na účtě fondu reprodukce investičního majetku (rozdíl činil cca 12 tis. Kč);
- k 31. 12. 1996 je vykázán stav peněžních prostředků ve výši -72 727 Kč, z toho podle hlavní knihy stav na účtě peněz na cestě činil -81 380 Kč, ačkoliv na tomto účtě může být zůstatek maximálně nulový;
- k 31. 12. 1996 byly v rozvaze kompenzovány krátkodobé daňové závazky s dlouhodobou pohledávkou (jedná se o dva druhy daní - pohledávka za finančním úřadem na daň z přidané hodnoty z roku 1993 na účtě daně z přidané hodnoty ve výši 1 745 153 Kč a závazky na daň ze závislé činnosti na účtě ostatních přímých daní ve výši 2 075 722 Kč).

Od roku 1993, kdy přestalo být ND plátcem daně z přidané hodnoty (ND neprovozuje hospodářskou činnost a tržby z hlavní činnosti příspěvkové organizace se za zdanitelné nepovažují), do doby ukončení kontroly NKÚ nebyla pohledávka na daň z přidané hodnoty dořešena.

6. Tím, že ND neplatilo zákonné pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání za své zaměstnance, porušilo:

- ustanovení § 1 odst. 3 a § 12 odst. 1 vyhlášky ministerstva financí České republiky č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání, ve znění pozdějších předpisů, kde je mj. uvedeno:

„Zákonné pojištění vzniká dnem vzniku prvního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele a trvá po dobu existence zaměstnavatele.“

„Povinnost platit pojistné vzniká zaměstnavateli, zaměstnává-li alespoň jednoho zaměstnance. Tuto skutečnost je zaměstnavatel povinen bez zbytečného odkladu písemně oznámit organizační jednotce pojišťovny ...“

O d ů v o d n ě n í:

ND nezaplatilo od doby platnosti uvedeného předpisu do konce roku 1996 zákonné pojištění svých zaměstnanců (jedná se o cca 1 200 osob ročně), a tím si nezajistilo právo, aby za něj příslušná pojišťovna uhradila škodu, která by případně vznikla jeho zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

7. Tím, že ND písemně nevyzvalo více zájemců a zakázky v souhrnné hodnotě 950 tis. Kč za rok 1995 a zakázky v souhrnné hodnotě 7 521 tis. Kč za rok 1996 zadalo pouze na základě objednávek dodavatelům, porušilo:

- ustanovení § 3 odst. 2 a § 49 odst. 1 písm. d) zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, kde je mj. uvedeno:

„Uzavření smlouvy na veřejnou zakázku jiným způsobem než na základě obchodní veřejné soutěže podle odstavce 1 je přípustné pouze při splnění podmínek stanovených v § 49 nebo v § 50 tohoto zákona.“

„Uzavření smlouvy na podkladě písemné výzvy zasláné zadavatelem zájemcům o veřejnou zakázku se připouští v případě ...

d) veřejné zakázky, kdy výše peněžitého závazku bez daně z přidané hodnoty je nižší než 5 000 000 Kč, jde-li o nemovitost s výjimkou nájmu nebo o soubor strojů a zařízení tvořících samostatný funkční celek, a 1 000 000 Kč v ostatních případech, ...“

(Veřejnou zakázkou ve smyslu § 2 zák. č. 199/1994 Sb. se rozumí zakázka, kdy přesahuje výše peněžitého závazku 500 000 Kč, jde-li o nemovitost, a 100 000 Kč v ostatních případech.)

O d ů v o d n ě n í:

ND bez splnění podmínek § 49 a § 50 výše uvedeného zákona uzavřelo smlouvu jiným způsobem v následujících případech:

ND zakoupilo od firmy JERONÝM, spol. s r. o., v lednu 1995 látky v ceně 199 969 Kč a v listopadu téhož roku od stejného dodavatele látky v ceně 129 102 Kč. Další látky zakoupilo v lednu 1995 u firmy Moravolen, a. s., celkem za 128 805 Kč. V únoru 1995 nakoupilo ND na sklad řezivo od firmy KAPLAN, spol. s r. o., v celkové ceně 234 951 Kč.

Všechny uvedené nákupy materiálu na sklad byly pořízeny pouze na základě objednávek u uvedených dodavatelů.

V roce 1995 bylo firmě J. Rakovský zapláceno celkem 257 536 Kč (záloha v dubnu 105 000 Kč a doplatek z vyúčtování faktury v listopadu 152 536 Kč) za rekonstrukci zvukové režie v provozu ND rovněž pouze na základě objednávky u uvedeného dodavatele.

Dne 4. 5. 1996 uzavřelo ND smlouvu o dílo podle § 536 Obchodního zákoníku s firmou ABRI, spol. s r. o., na rekonstrukci systému vytápění v budově Anenského kláštera, kterou má ND v užívání. Podle dohody smluvních stran mělo být dodáno dílo v hodnotě 3 875 800 Kč. Dodatkem ke smlouvě ze dne 31. 10. 1996 byla cena díla zvýšena na celkem 4 379 476 Kč. Rekonstrukce byla podle dohody provedena a ukončena v roce 1996.

Uvedená zakázka nebyla zadána na podkladě písemné výzvy zájemcům, ale pouze podle projektu zpracovaného jinými právníckými osobami. I když rekonstrukce vytápění (změna z vytápění plynem na elektrické) v budově Anenského kláštera byla součástí stavby podle projektu „Čisté teplo - Anenský dvůr“, jehož iniciátorem a koordinátorem je Pražská teplárenská, a. s., zadavatelem veřejné zakázky bylo u realizace uvedené části projektu pouze ND. ABRI, spol. s r. o., navíc nerealizovala dílo sama, ale prostřednictvím subdodavatelů.

V rámci akce „Program zachrany architektonického dědictví ČR“ byly v roce 1996 zadány práce firmě SVOBODA celkem za 3 141 759 Kč na rekonstrukci středního gotického křídla Anenského kláštera. ND nedodržel ustanovení zákona o zadávání veřejných zakázek, protože uvedené firmě poskytlo zakázku na základě výběrového řízení, které se týkalo jiné části projektu a v něm hodnocené nabídky, a to realizace rekonstrukce kostela sv. Anny, nikoliv rekonstrukce středního křídla Anenského kláštera.

8. Tím, že ND zahájilo stavební práce bez stavebního povolení, nedodržel:

- ustanovení § 54 a § 55 odst. 1 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, kde je stanoveno:

„Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení nebo na základě ohlášení stavebnímu úřadu.“

„Stavební povolení se vyžaduje, pokud tento zákon a prováděcí předpisy k němu nestanoví jinak, u staveb všeho druhu bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, účel a dobu trvání; stavební povolení se vyžaduje též u změny staveb, zejména u přístavby, nástavby a stavebních úprav.“

O d ů v o d n ě n í:

ND zaslalo dne 16. 10. 1996 stavebnímu odboru Obvodního úřadu v Praze 1 dopis s ohlášením stavební úpravy v objektu Anežského kláštera, č. p. 211. V odpo-

vědi ze dne 4. 11. 1996 Obvodní úřad ND sdělil, že ohlášená stavba nemá povahu drobné stavby a že jde o změnu stavby, která vyžaduje podle § 55 odst. 1 výše uvedeného zákona stavební povolení. Současně bylo ND písemně upozorněno, že stavební úpravy nesmějí být před vydáním stavebního povolení zahájeny. Z údajů ve stavebním deníku, ze zápisů Městské hygienické stanice při kontrolách dne 12. 11. 1996 a 10. 12. 1996 a ze zápisu z prohlídky úprav přízemní části kláštera ze dne 14. 11. 1996 však vyplývá, že práce byly zahájeny dříve a že v době začátku účinnosti stavebního povolení, tj. dnem 12. 12. 1996, byla stavba již téměř dokončena.

9. Tím, že ND neodstranilo nedostatky v uzavřených smlouvách, resp. neupravilo jejich znění, nedodržel:

- ustanovení § 43 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, kde je stanoveno:

„Účastníci jsou povinni dbát, aby při úpravě smluvních vztahů bylo odstraněno vše, co by mohlo vést ke vzniku rozporů.“

O d ů v o d n ě n í:

ND vykazuje za rok 1996 příjmy z pronájmu 21 298 tis. Kč. Součástí uvedených příjmů jsou i příjmy ve výši 4 745 tis. Kč z pronájmu nebytových prostor především v areálu Anenského kláštera. Při kontrole smluv o pronájmu bylo kromě některých formálních nedostatků (např. není uváděno bankovní spojení smluvních stran) zjištěno, že v několika smlouvách není správně vymezen předmět nájmu. Např. ve smlouvě s firmou Byll, software, spol. s r. o., a ve smlouvě s firmou ETS, montáže, spol. s r. o., je uvedeno stejné číslo pronajímané místnosti (č. 257), přičemž obě smlouvy jsou platné.

III. Ostatní zjištění

1. V průběhu roku 1996 instalovalo ND v celém Anenském areálu přímotopné panely náhradou za již opotřebené teplovodní topení. Rozpočtované náklady na uvedenou investici ve výši cca 3 900 tis. Kč byly ve skutečnosti překročeny o cca 1 000 tis. Kč.

Ke změně způsobu vytápění přistoupilo ND na základě původního projektu „Čisté teplo“, jehož iniciátorem byla Pražská teplárenská, a. s. (dále jen „PT“). Projekt počítal s využitím stávající plynové kotelny umístěné v Anenském areálu k instalaci kogeneračních jednotek, které by vyráběnou elektřinou a odpadním teplem zásobovaly kromě Anenského kláštera i jiné objekty Starého Města. ND uzavřelo s PT smlouvu o pronájmu kotelny a zároveň smlouvu o dodávce levného elektrického proudu. Do současné doby však nebyla PT instalace kogeneračních jednotek realizována, údajně pro nedostatečný počet zájemců

o dodávky tepla. Z uvedeného důvodu využívá PT k vytápění Anenského areálu elektrinu ze sítě, což má za následek nutnost v průběhu pracovní doby přimotopné topení na čtyři hodiny denně odstavit. Protože používaný způsob nezajišťuje vhodný tepelný režim pro Anenský klášter, je ND nuceno řešit situaci instalací jiného systému vytápění. Není vyloučeno, že bude znovu vybudováno topení teplovodní, což představuje investici navíc v hodnotě cca 8 mil. Kč. O řešení vzniklé situace vede ND s PT dosud jednání. Tento postup lze označit jako vysoce nevhodný.

2. ND vykazuje k 31. 12. 1996 krátkodobý finanční majetek ve výši 45 000 tis. Kč. Jedná se o krátkodobé termínované vklady u Komerční banky, a. s., na které byly uloženy finanční prostředky z investičního účtu (30 000 tis. Kč na 6 měsíců a 15 000 tis. Kč na jeden měsíc s automatickým prodlužováním). Systém ukládání peněžních prostředků na termínované vklady používalo ND v průběhu celého roku 1996 i v průběhu předcházejících let. Úroky z krátkodobých vkladů byly zaúčtovány a vloženy na běžný účet a použity na provoz divadla. I když tento postup lze hodnotit pro hospodaření ND jako výhodný, zákon č. 576/1990 Sb. (rozpočtová pravidla) a vyhláška č. 205/1991 Sb. možnost jeho použití nepřipouští.
3. Celkové náklady na nově uváděné inscenace jsou ovlivněny i mzdovými náklady, jejichž výše je mimo jiné dána tím, že do rolí jsou angažováni umělci externí (tuzemští i zahraniční), přičemž někteří umělci v zaměstnaneckém poměru k ND jsou obsazováni méně, a několik umělců dokonce není do rolí obsazováno již několik let.

Shrnutí:

Nedostatky, které byly kontrolou zjištěny v hospodaření ND se svěřenými finančními prostředky státního rozpočtu a s majetkem státu, vyplývaly především z nedodržování a nedostatečného uplatňování příslušných právních norem. Bylo zjištěno porušování pravidel při vedení účetnictví, a to především v oblasti odpisování investičního majetku a v oblasti inventarizací, kdy kontrolovaná osoba neprokázala řádné stav majetku, pohledávek a závazků ke dni účet-

ní závěrky. Dalším závažným zjištěním bylo nedodržení předpisů o zadávání veřejných zakázek a stavebního zákona.

Při kontrole investičních výdajů bylo zjištěno, že je obtížné postupovat podle současně platných právních předpisů v případě nákupů hudebních nástrojů. Jedná se zpravidla o mistrovské hudební nástroje vyráběné renomovanými světovými firmami, někdy přímo na konkrétní objednávku. Nákup je uskutečňován obvykle přímo u výrobců prostřednictvím specializovaného dovozce na základě mandátní smlouvy. Uplatnění zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, je v těchto případech diskutabilní, neboť jde zpravidla o jedinečné nástroje, a posuzování jejich kvality a použitelnosti je zřejmě individuální. Výhodnost nákupu přímo od výrobce na základě mandátní smlouvy s dovozcem závisí na kvalitě uzavřené smlouvy, tj. výši provize a dalších podmínkách uváděných ve smlouvě. Navíc výrobce jedinečného nástroje požaduje zálohu minimálně ve výši 80 % ceny ještě před zahájením jeho výroby. V roce 1996 byly za těchto podmínek zakoupeny hudební nástroje v hodnotě cca 3,4 mil. Kč.

O hudebních nástrojích účtuje ND jako o samostatných movitých věcech na účtě inventáře. Současně na tomto účtě účtuje o přístrojích nebo zařízeních, které jsou zakoupeny do inscenací na základě požadavků jednotlivých uměleckých souborů.

Podstatnou částí neinvestičních nákladů ND jsou náklady na inscenace. Jejich součástí je pořízení nových výprav a doplňků (dekorace, kostýmy, rekvizity a ost.), o kterých ND účtuje do spotřeby materiálu. Uvedené náklady se vedou na sledovacích účtech odděleně a za každou inscenaci samostatně. Ekonomickou odpovědnost za hospodaření nesou umělecké správy jednotlivých souborů. Hospodárnost a účelnost vynakládaných finančních prostředků na nové inscenace včetně „uměleckého rizika“ lze obtížně posoudit vzhledem k tomu, že při plnění poslání ND je určujícím hlediskem především uplatnění uměleckého záměru. V roce 1996 uvedlo ND celkem 12 premiér.

Při pořizování výprav a doplňků na nové inscenace není uplatňován u divadel jednotný postup. Na rozdíl od ND, které uvedené náklady účtuje jako neinvestiční, některá divadla zařazují tyto náklady na inscenace jako investice, které postupně odepisují.